

TEHTÄVÄPAKETTI (7.–9. LK): KIRJOKANSI

KIRJOKANSI | Karoliina Tervonen | Kansikuvitus Maya Hahto | 227 s. pehmeäkantinen | ISBN 978-952-7413-42-2 | Haamu 2023 | Tehtäväpaketin on laatinut FM, äidinkielen opettaja Hanna Tähtinen.

HAAMUN TEHTÄVÄPAKETIT ovat vapaasti käytettävissä opetuskäyttöön. Oman Haamukoulun tuotoksia voi viedä ja katsoa muiden töitä **#haamukoulu**-tunnuksella (esimerkiksi Instagram, YouTube). Opetusmateriaalilauksissa ota yhteys oman alueesi oppimiskeskukseen, oman koulun kirjastoon, paikalliskirjastoon tai suoraan kustantajaan. Haamun tuotantoa myyvät kustantajan lisäksi mm. Kirjavälitys Oy (koulut@kirjavalitys.fi), Porvoon kirjakeskus (tilaukset@kirjakeskus.fi) ja Kirjastopalvelu (koulukirjat@kirjastopalvelu.fi). Lisätietoa: [info\(at\)aaheet.com](mailto:info(at)aaheet.com).

Kirjokansi kumartaa tyylillään romantiikan ajalle ja kansanperinteen tarinoille. Se kertoo turhamaisesta neiti Holmbergistä, joka on keplotellut viehätysvoimallaan tiensä seurapiireihin, vaikka onkin vain hienostunut taskuvaras ja petkuttaja. Kun kotikaupunkiin hyökkäävät sudenturkkiset pedot, neiti pakenee fantastiseen seikkailuun, jossa viimeisetkin hattuhöyhenet haihtuvat.

Neiti Holmberg viihtyy ylellisyyksien täyteisessä elämässään loistavasti. Hän osaa taitavasti pyörittää laajaa ja anteliasta kosijakaartia lupaamatta mitään, mutta antaen kaikkien olla toiveikkaassa uskossa yhteisestä tulevaisuudesta, ainakin niin kauan kuin rahapussissa riittää roposia tai povitaskusta löytyy pihistettävää.

Kurjenpahkan seuraelämä tuntuu olevan kaukana sudenturkkisten vihollisten leimuavista taisteluista, kunnes koittaa päivä, jolloin mystinen paha saapuu satamakaupunkiin. Ja vie neiti Holmbergilta kaiken.

Kirjatraileri: <https://www.youtube.com/watch?v=nDloQCzGBK0>

Karoliina Tervonen on runoileva kielen ammattilainen, joka rakastaa luontoa, mytologiaa, suomen kielen sanoja ja ilkkurisia seikkailuja.

Maya Hahto on Kahuun, fantasiaan ja sciifiin erikoistunut kuvittaja, joka rakastaa perinteisiä, vuosisatoja vanhoja kuvan tekemisen tapoja, mutta maalaa myös digitaalisesti.

Tehtäväpaketti on jaettu kirjallisuuden peruskäsitteiden avulla osiin. Peruskoulun opetussuunnitelmaan on suositeltu ilmiöpohjaista oppimista ja monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

Tämä tehtäväpaketti mahdollistaa oppiainerajat ylittävää tekemistä, pohtimista ja oppimista. Paketissa on sekä yksilö- että ryhmätehtäviä, suullisia ja kirjallisia, pohtivia ja toiminnallisia.

Kirjoitustehtävissä on sekä asiatekstejä että luovan kirjoittamisen tehtäviä. Tehtäviä on paljon, ja niissä toistuu osin samoja asioita, koska oletus on, että opettaja poimii niistä mieleisiään; tarkoitus ei ole pyrkiä tekemään kaikkia kerralla. Kirjallisuus oppiaineena on siitä kiitollinen, että sitä voi yhdistää melkein mihin tahansa muuhun oppiaineeseen. Mikäli aikataulu tai lukujärjestys ei salli yhteistyötä, voi kirjallisuuden opettaja aina käyttää vaihtelevia menetelmiä omilla tunteillaan.

HENKILÖHAHMOT

Neiti Holmberg (myöh. rouva Lainekari) on tarinan päähenkilö, joka on keplotellut viehätysvoimallaan tiensä seurapiireihin, vaikka onkin vain hienostunut taskuvaras ja petkuttaja. Tarinassa esiintyy myös paljon muita henkilöitä. Muistatko keitä?

- Kerää ajatuskarttaan tarinassa esiintyneitä henkilöitä. Mikä on henkilöiden suhde toisiinsa? Millaisia tunteita, toiveita, haaveita tai pelkoja heidän välillään on?
- Tee kirjan sivuhenkilöille kuvitteelliset some-profiilit. Millaisia postauksia kukin heistä laittaisi omalle sivulleen? Entä kuka olisi lisännyt kenet omaksi ystäväkseen?
- Kirjoita päiväkirjamerkintöjä neiti Holmbergin näkökulmasta.
- Arpooka pienissä ryhmissä jokaiselle oma henkilöahmo. Kukin hahmo istuu vuorollaan "kuumaan tuoliin" ja vastaa muiden hänelle esittämiin kysymyksiin joko *kyllä* tai *ei*. Muut yrittävät kysymysten avulla saada selville, kuka hahmoista on kyseessä.
- Kirjoittakaa kirjeitä henkilöahmolta toiselle.
- Piirtäkää kuvia vedenhaltioista.

MILJÖÖ (= TAPAHTUMA-AIKA JA -PAIKKA)

Tarinan tapahtumat lähtevät liikkeelle Kurjenpahkan kaupungista, josta matka jatkuu kohti arvoituksellista Pohjolaa ja Tuonen valtakuntaa.

- Piirtäkää kartta Kurjenpahkan kaupungista.
- Laadi turistiopas Kurjenpahkan kaupunkiin siten, että piirrät kartan ja neuvot, mitä erilaisia hahmoja siellä voi kohdata ja mitä kaikkea kaupungin eri alueilla mahdollisesti voi tapahtua. Luokittele hahmot vaarallisuuden perusteella ja anna neuvoja, mitä hahmoja pitää varoa ja keitä kannattaa lähestyä.
- Neiti Holmberg työskenteli ennen kaupungin paloa *Herra Holmbergin hienoimmat puvut ja pukineet* -ompelimossa. Kirjoittakaa kuvitteellisia, ennen tarinan tapahtumia käytyjä dialogeja ompelimon työntekijöiden rouva Salokankaan, neiti Tilhen ja neiti Holmbergin välille.
- Ottakaa selvää, millaisia asuja 1880-luvulla käytettiin. Piirtäkää erilaisia asukokonaisuuksia ja kootkaa työnne näyttelyksi luokan seinälle. Asujen mannekiineina voivat toimia tarinan henkilöahmot.
- *Laulavassa Kalakukossa* järjestetään suuret pidot (= juhlat). Ottakaa selvää, millaisia ruokalajeja 1880-luvulla järjestetyissä juhlissa tarjottiin ja laatikaa pitoja varten kattava ruokalista.

KERRONTA JA KIELI

- Millaista teoksen kieli on? Ottakaa ryhmälle katkelma ja laskekaa vaikkapa adjektiivien määrä. Vertailkaa johonkin muuhun tekstiin.
- Kokeilkaa muuttaa henkilöahmojen välistä dialogia nykypäivän puhekielelle? Miten tunnelma muuttuu?
- Poimikaa teoksesta romanttisia piirteitä ja toisaalta realistisia piirteitä.

- Teoksessa on paljon henkilöhahmojen ja tapahtumapaikkojen kuvausta. Muuttakaa johonkin kuvaukseen adjektiiveja vaikka ennalta tietämättä, mikä adjektiivi päätyy mihinkin kohtaan. Muuttakaa kaunis kuvaus rumaksi ja inhottavaksi tai päinvastoin.
- Kerätkää tarinan edetessä itsellenne ylös outoja sanoja, joiden merkitystä ette ymmärrä. Kootkaa sanat listaksi ja ottakaa selvää, mitä ne tarkoittavat. (esim. huutolaislapsi, sormustin, laupias, turhamaisuus, hannunvaakuna, viisikanta, pitkävihainen, kaunainen...)
- Loitsut ovat lausuttujen, kuiskattujen, ajateltujen tai laulettujen sanojen ketjuja, joilla on tarkoitus vaikuttaa tapahtumien kulkuun tai aikaansaada jotain yliluonnollisesti. Tarinassa käytetään loitsuja erilaisissa tilanteissa. Keksikää omia loitsuja erilaisiin arkipäivän tilanteisiin. Millaisen loitsun kirjoitat, kun toivot itsellesi menestystä seuraavan päivän kokeessa? Entä millainen loitsu auttaa ikäviin ajatuksiin tai esiintymisjännitykseen?

JUONI JA AIHE

- Tehkää pienissä ryhmissä eläviä still-kuvia tarinan tapahtumista. Muiden tehtävänä on arvata, mikä tarinan tilanne tai tapahtuma on kyseessä.
- Tarinassa on paljon viittauksia kansanperinteeseen ja erityisesti Suomen kansalliseepokseen, Kalevalaan. Pohtikaa, miten itse käyttäisitte tarinassa mainittua Sampoja omassa elämässänne.
- Piirtäkää sarjakuvia tarinan tapahtumista. Ripustakaa piirtämänne sarjakuvat näyttelyksi luokan seinälle.

TEEMA

- Pohtikaa yhdessä, millaisia arvoja tarinan henkilöhahmoilla on? Mitä he pitävät tärkeinä asioina? Miten nämä arvot määrittelevät heidän toimintaansa?
- Marraskuu kertoo kirjassa tarinan Pohjolan väestä ja siitä, miten Sammon antamat rikkaudet koituivat heidän kohtalokseen. Pohtikaa, miksi meidän on välillä vaikeaa olla tyytyväisiä siihen, mitä meillä on? Miksi ahneus tai kateus ovat vaikeita tunteita? Miten niitä voisi yrittää käsitellä?
- Tarinan hahmot tavoittelevat Sampoja ja sen rikkauksia. Pohtikaa pienissä ryhmissä, millaiset asiat teidän mielestänne ovat elämässä tavoittelemisen arvoisia? Mitä te haluaisitte elämässänne saavuttaa? Millä keinoin näitä tavoitteita kohti voi pyrkiä?